

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๕๘

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทย

นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องและคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทย (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาชนไทย เป็นพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากในวันดังกล่าวตรงกับวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๘ และนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาชนไทยนั้น พรรคประชาชนไทยต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ปรากฏว่าพรรคประชาชนไทยหาได้ดำเนินการใด ๆ ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ไม่ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงของนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) และพรรคประชาชนไทย (ผู้ถูกร้อง) และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน มีเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว คงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการ

ให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่ผู้ร้องประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมได้ความว่า หลังจากผู้ร้องได้รับแจ้งแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องในวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ และ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อผู้ร้องจำนวน ๖ สาขา แต่เมื่อผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบแล้ว ได้รับรองการจัดตั้งเพียงสาขาลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รวม ๓ สาขา ส่วนสาขาลำดับที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ ปรากฏว่า สาขาลำดับที่ ๔ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ขอจัดตั้งสาขาพรรค ๖ คน สาขาลำดับที่ ๕ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ให้ถ้อยคำว่าไม่ขอรับตำแหน่งประธานสาขาพรรค และผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขต และสาขาลำดับที่ ๖ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการพรรคมีอายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งผู้ร้องได้ให้ผู้ถูกร้องชี้แจง และได้พิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ แต่ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ และที่ ๖ โดยเห็นว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ และเลขานุการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรค ไม่ขอรับเป็นประธานสาขาพรรค และเลขานุการสาขาพรรคมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขต ส่วนผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ร้องจึงไม่รับรอง การจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว ส่วนกรณีสมาชิกพรรคประชาชนไทยมีจำนวนห้าพันคนขึ้นไปนั้น ผู้ถูกร้องได้แจ้งผู้ร้องพร้อมจัดส่งทะเบียนสมาชิกจำนวน ๕,๑๕๑ คน แต่เมื่อผู้ร้องได้ทำการตรวจสอบพบว่า ตาย ๕๓ ราย ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิก ๒๗ ราย และไม่พบเลขประจำตัวประชาชน ๕๓๔ ราย ผู้ร้องให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งหลักฐานยืนยันสมาชิกที่ตรวจสอบไม่พบเลขประจำตัวประชาชนว่ามีตัวตนอยู่จริง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ดำเนินการ แต่อย่างไร ผู้ร้องจึงถือว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์” มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เภรัณยูสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง” และมาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” เมื่อพิจารณาประกอบคำชี้แจงของผู้ร้องที่ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ และที่ ๖ ว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ไม่ขอรับเป็นประธานสาขาพรรคและไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการของสาขาอีกต่อไป และผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีภูมิลำเนานอกเขตซึ่งเป็นที่ตั้งสาขาพรรค โดยข้อบังคับพรรคประชาชนไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๕๕ ได้กำหนดให้การจัดตั้งสาขาพรรคให้พิจารณาอนุมัติตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญ ซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ และข้อ ๕๔ กำหนดให้มิคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่งซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกสามัญในสาขาพรรคนั้น ดังนั้น องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จึงไม่ครบองค์ประกอบ ส่วนผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค ลำดับที่ ๖ ก็มีอายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันประชุมจัดตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค กรณีจึงถือว่า เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ส่วนการดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ก็ปรากฏจากการตรวจสอบของผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องมีสมาชิกเพียง ๔,๕๓๓ คน เท่านั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติม ว่า ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องก็ฟังไม่ขึ้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมือง

ย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ ยุบพรรคการเมืองนั้น” กรณีจึงมีเหตุที่ต้องยุบพรรคประชาชนไทย

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาชนไทย

นายศักดิ์ เตชชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ